

Punkt 17.

Godkendelse af 2. behandling af indførelse af samfundsfag i 7. klasse

2017-042293

Skoleforvaltningen indstiller, at Skoleudvalget godkender en af de to beskrevne modeller for indførelse af samfundsfag i 7. klasse.

Ikke godkendt.

1. Lisbeth Lauritsen, Søren Kusk og Mette Ekstrøm Jensen ønsker, at der fra skoleåret 2019/2020 arbejdes videre med model 1, under forudsætning af, at der i Budget 2019 findes midler til undervisningsmateriale og læseplan. Medlemmerne ønsker, at der fra og med skoleåret 2019/2020 gennemsnitligt undervises i samfundsfag i 45 minutter pr. uge, og at undervisningen skal holdes inden for den nuværende timeramme, således at skoledagen ikke bliver længere, end det er tilfældet inden indførelse af ordningen.
2. Tina French Nielsen, Kristoffer Hjort Storm og Maja Torp ønsker ikke at indskrænke skolernes frihed og råderum, og ønsker dermed at model 3 indføres fra skoleåret 2018/2019.

Lisbeth Lauritsen ønsker sagen indbragt for byrådet.

Per Clausen var fraværende.

Beslutning:

Udsættes med henblik på fornyet behandling i Skoleudvalget.

Sagsbeskrivelse

Ungebyrådet har stillet forslag om at indføre samfundsfag fra 7. klasse på alle Aalborgs skoler i mindst en lektion om ugen og foreslår samtidig, at faget placeres i den understøttende undervisning. Skoleudvalget drøftede spørgsmålet på baggrund af fire opstillede modeller på mødet den 3. oktober.

Beslutningen på mødet var: *"Skoleudvalget sender punkterne 1 og 3 i høring hos samtlige skolebestyrelser i perioden fra oktober til og med november 2017, og ønsker desuden en tilbagemelding på indførelse af punkt 3 på alle årgange i alle klasser"*.

Høringsperioden er nu overstået og Skoleudvalget skal tage stilling til, om samfundsfag skal indføres på 7. klassetrin. Hvis det besluttes at indføre samfundsfag, skal der tages stilling til, om man ønsker et fast timetal i understøttende undervisning (model 1) eller en mere fleksibel model, hvor skolerne skal indtænke samfundsfag i andre fag som et tværfagligt emne (model 3). Endelig skal der tages stilling til, om samfundsfag indføres som en permanent ordning eller som et forsøg.

Baggrund

Byrådet drøftede på mødet med Aalborg Ungebyråd den 28. august muligheden for at indføre samfundsfag på 7. klassetrin. Det blev på mødet besluttet at videresende sagen til Skoleudvalget.

Der er en række lovgivningsmæssige og lokale forhold, som er væsentlige i forhold til at indføre samfundsfag i 7. klasse i mindst en lektion om ugen i understøttende undervisning:

- Aalborg Kommune benytter Undervisningsministeriets vejledende timestfordelingsplan - herunder fastsættelse af skoledagens længde. Skoleledelsen/skolebestyrelsen kan inden for de lovgivningsmæssige rammer omplacere undervisning inden for timestfordelingsplanens rammer. Dog skal den samlede undervisning på årsbasis svare til det samlede vejledende timetal for den fagdelte undervisning.
- Eleverne i 7. klasse skal have et samlet årligt undervisningstimetal på 1.400 klokketimer. Heraf er 960 timer afsat til fagdelt undervisning og de resterende 440 timer er afsat til understøttende undervisning og pauser.
- Jf. § 16 a. skal den understøttende undervisning anvendes til forløb, læringsaktiviteter mv., der enten har direkte sammenhæng med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, eller som sigter på at styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidig udvikling, motivation og trivsel.
- 27 skoler i Aalborg Kommune deltager i Undervisningsministeriets rammeforsøg med konfirmationsforberedelse i tiden afsat til understøttende undervisning. Rammeforsøget afsluttes efter skoleåret 2017-2018, hvor der vil blive lavet en evaluering. De involverede skoler anvender 37,5 timer af den understøttende undervisning til forsøget.
- Mindst 10 skoler konverterer på nuværende tidspunkt understøttende undervisning til 2 voksne i den fagdelte undervisning, hvilket vil sige, at de har færre timer til understøttende undervisning.
- Flere skoler arbejder med toninger eller profiler og har afsat tid i den understøttende undervisning til at prioritere området.

Sammenfatning og vurdering

Det er muligt timestmæssigt at indføre faget samfundsfag i 7. klasse i understøttende undervisning. Skoler, der har valgt at konvertere den understøttende undervisning til to voksne i klassen, deltager i rammeforsøg med konfirmationsforberedelse og har bevægelse i understøttende undervisning bliver udfordret.

Derudover bør det nævnes, at skolernes frihed til selv at beslutte indholdet i den understøttende undervisning bliver begrænset.

Skoleforvaltningen har på baggrund af ovenstående opstillet fire modeller for, hvordan samfundsfag i 7. klasse kan implementeres.

- Model 1: Skolerne skal udvide lektionsantallet i samfundsfag ved at anvende den understøttende undervisning
- Model 2: Skolerne skal udvide lektionstallet for samfundsfag ved, at skolebestyrelsen prioriterer i de fagdelte timer, som ikke har et fastlåst timetal
- Model 3: Skolerne er forpligtet på at arbejde tværfagligt med temaet i løbet af 7. Klassesettrin da de forskellige fagområder er forpligtet på demokratisk dannelse
- Model 4: Skolerne prioriterer selv - og er derfor ikke forpligtet på at arbejde med temaet, men kan vælge at gøre det

Udover ovenstående 4 modeller kan Skoleudvalget naturligvis også vælge ikke at arbejde videre med indførelsen af samfundsfag i 7. klasse.

Skoleudvalget besluttede på mødet den 3. oktober at sende model 1 og model 3 i høring. Derudover ønskede de en tilbagemelding på indførelse af model 3 på alle årgange.

Høringssvar

Der har været gennemført en høring i skolebestyrelser og MED-udvalg i perioden fra 5. oktober til 16. november 2017. Alle høringssvar er vedhæftet. Der er ligeledes vedhæftet en sammenfatning af høringssvarene.

Der er i alt indkommet 29 høringssvar. 60% af de høringssvar, der forholder sig til de to modeller, foretrækker model 3 – 40% foretrækker model 1. Der er dog en del svar, hvor der ikke er konkret stillingtagen til, hvilken model der foretrækkes.

De skoler der foretrækker model 1, argumenterer med at det er vigtigt, at der afsættes tid til samfundsfag, hvis der reelt skal arbejdes med emnet. Hvis det kun indføres som et tværfagligt emne, vil der være for stor forskel på hvordan og i hvilket omfang skolerne arbejder med emnet.

De skoler der foretrækker model 3, argumenterer med, at skolerne i forvejen prioriterer andre relevante emner i den understøttende undervisning og dermed ikke har mulighed for at finde tiden. Samtidig argumenteres der for, at samfundsfags emner som fx demokrati og dannelse naturligt passer som et tværfagligt emne, der i forvejen ofte indgår i fagdage og emne- og tværsuger.

Flere skoler har ikke taget aktivt stilling til, hvilken model de foretrækker, idet de ønsker, at det er den enkelte skole, som selv beslutter, om samfundsfag skal indføres.

Enkelte skoler nævner, at det er nødvendigt med kompetenceudvikling, tid til planlægning og udvikling af en fælles kommunal læseplan, hvis samfundsfag skal indføres. Derudover påpeger flere, at samfundsfag i første omgang kan indføres som et forsøg og at en evaluering derefter kan afgøre, om faget skal gøres obligatorisk på 7. klassesettrin.

Der er meget få høringssvar, som anbefaler, at samfundsfag indføres som et tværfagligt emne på alle klassesettrin. Det skyldes dels, at der i forvejen er meget fokus på demokratisk dannelse og dels, at det kræver en vis modenhed hos eleverne at arbejde med samfundsfagsrelaterede emner.

Økonomi og andre forhold

Såfremt model 1 vælges og det bliver obligatorisk at arbejde med samfundsfag på 7. klassesettrin, vil den hidtidige understøttende undervisning skulle omdefineres til fagdelt undervisning.

Det stiller krav om, at det er lærere, der varetager undervisningen, og der skal være defineret mål for faget. Der vil i den forbindelse skulle tages stilling til, om ændringen fra understøttende undervisning til fagdelt undervisning skal medføre øgede ressourcer til forberedelse.

I forbindelse med indførelse af et nyt fag skal der laves en læseplan for faget og der skal udarbejdes kompetencemål, færdigheds- og vidensmål for faget.

Hvis samfundsfag indføres, bør det overvejes at nedsætte en arbejdsgruppe, der får til opgave at udarbejde læseplan og mål for faget. Arbejdsgruppen kan f.eks. bestå af elever, lærere og repræsentanter fra Skoleforvaltningen. Udgifterne til arbejdstimer estimeres til maks. 45.000 kr.

Derudover forventes det, at der skal udarbejdes nye undervisningsmaterialer. Dette estimeres til en udgift på 100.000-400.000 kr.

Ved model 3 vurderes det ikke nødvendigt at udarbejde læseplan og undervisningsmaterialer.

Bilag:

Indstilling om forslag vedrørende samfundsfag - UngeByrådet

Notat vedrørende "Samfundsfag i 7. klasse".DOCX

Høringssvar - samfundsfag 7. klasse

Sammenfatning af høringssvar.docx

PowerPoint - Samfundsfag i 7. klasse - Skoleudvalsmøde 30.01.2018.pptx